

Skyldu þingmennirnir okkar vita af þessu?

382 mál

Fyrir ári síðan barst mér listi yfir úthlutanir styrkja til úrbóta á ferðamannastöðum frá Ferðamálastofu. Ég ákvað að gera greiningu á hvert peningarnir færu og niðurstaðan var þessi:

Sveitafélög 45%,
Félagasamtök 40%,
Einkarekstur 15%

Þegar ég svo skoðaði hin ýmsu félagasamtök sem þarna var úthlutað til, kom í ljós að mörg þeirra höfðu sama heimilsfang og sveitafélögin eða voru vistuð á heimasíðum þeirra.

Ég setti mig í samband við þann starfsmann Ferðamálastofu sem hafði umsjón með úthlutuninni, sendi honum greininguna og bauð að gera athugasemdir. Spurði síðan hvort það gæti verið að þær reglur eða vinnuferlar sem farið væri eftir við úthlutun þessarar styrkja leiddu til mismununar? Mér var kurteislega tekið, þökkuað athyglisverð ábending en ekki svarað.

Nú liggur fyrir Alþingi frumvarp til laga um Framkvæmdasjóð ferðaþjónustunnar. Í fyrstu grein frumvarpsins um markmið og tilgang segir að fjármunum úr sjóðnum skuli varið til:

1. Uppbyggingar, viðhalds og verndunar mannvirkja og náttúru á ferðamannastöðum sem eru í eigu opinberra aðila eða á náttúruverndarsvæðum.
2. Framkvæmda sem varða öryggi ferðamanna og verndun náttúru á ferðamannastöðum í eigu opinberra aðila jafnt sem einkaaðila. (undirstrikun höfundar)

Opinberir aðilar ætla sem sagt að veita opinberum aðilum fé til uppbyggingar, viðhalds og verndunar en útiloka einkaaðila frá því sama. Einkaaðilar í ferðaþjónustu mega hins vegar líka sækja um styrki til verndunar náttúru og öryggismála. Fram kemur í skýringum að ekki er samt jafnt á komið með aðilum hvað mögulega úthlutun varðar. Fyrir einkaaðila er hún nefnilega skilyrt: „Framkvæmdir á landi í eigu einkaaðila skulu þó alltaf háðar því skilyrði að um sé að ræða ferðamannastaði sem ávallt eru opinir almenningi án endurgjalds.“

Umsóknarferli styrkveitinga útheimtir oftast en ekki tímafreka vinnu og þess krafist að umsækjandi sé búinn að leggja út í kostnaðarsama undirbúningsvinnu til að umsóknin sé hæf. Þar standa einkaaðilar þegar höllum fæti. Þeir hafa engan nema sjálfan sig upp á að hlaupa á meðan umsóknarkostnaður og laun opinberra starfsmanna eru greidd af skattgreiðendum. Þannig er þegar ákveðin mismunun innibýggð og ástæðulaust að auka hana.

Um daginn heyrði ég iðnaðarráðherra tala um miklvægi þess að dreifa álagi á ferðamannastaði. Með frumvarpi sínu sýnist mér hún, jafnaðarmaðurinn, hinsvegar útiloka fyrirfram hugmyndir einkaaðila til uppbyggingar og nýrra möguleika sem styddu slík markmið.

Þetta frumvarp eins og mörg önnur er sent til umsagnar fagaðila. Í umsögn Samtaka ferðaþjónustunnar segir: „Það vekur furðu að gerður er greinarmunur á ferðamannastöðum í opinberri eigu og einkaeigu.“ Ég hefði nú kosið að sterkara væri tekið til orða og nánar útskýrð þau efnisatriði sem furðu vekja. Engu að síður er gott að sjá að fagfélagið hnýtur um þetta sama atriði sem hér er bent á.

Nú er þetta mál sem sagt hjá Alþingi. Það hlýtur að vera eðlilegt að gera þá kröfu til þingmanna að þeir skilji virkni og afleiðingar lagasetningar sem þeir standa að. Þannig er þessu lagafrumvarpi stillt upp sem framfaraskrefi fyrir ferðaþjónustuna og þægilegt að trúá því bara. Nema hvað þessi

væntanlega lagasetning kann að bera í sér innbyggða mismunun sem heldir greinina. Skapar ójafnvægi, sem eykur frekar á einhæfni íslenskrar ferðaþjónustu; takmarkar möguleika á uppbyggingu og dreifingu aðgengis staða, sem þó er yfirlýst markmið frumvarpsins! Að Framkvæmdasjóður ferðaþjónustunnar eins og hann heitir, standi varla undir nafni á landsvísu. Væntanleg fjárúthlutun sjóðsins er t.d. ólíkleg að renna til Vésturlands, þar sem ég þekki best til. Þeir staðir á Vesturlandi sem geta byggst upp sem "seglar", dregið að sér ferðamenn framtíðar og tekið á móti auknu álagi eru nefnilega að verulegu leiti í eigu einkaaðila. Þetta á örugglega við um fleiri landshluta. Að stefna ríkisins sé í raun sú að beina ferðamönnum frá Höfuðborgarsvæðinu eftir tvíbreiðum vegi til eigin staða á Suðurlandi?

Steinar Berg